



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

***«Μεταρρυθμίσεις στην οργάνωση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας,
στη θεραπευτική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών
και άλλες διατάξεις»***

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ υπό τον τίτλο «Μεταρρυθμίσεις στην οργάνωση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, στη θεραπευτική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών και άλλες διατάξεις» αποτελείται από έξι Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας (άρθρα 1–10). Με τις διατάξεις των Κεφαλαίων Β', Γ' και Δ' εισάγονται μέτρα για τη βελτίωση του σωφρονιστικού συστήματος (άρθρα 11–23), τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης (άρθρα 24–29) και την επιτάχυνση της δίκης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (άρθρα 30–36). Περαιτέρω, με τις διατάξεις Κεφαλαίου Ε', ρυθμίζονται θέματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρα 37–41), ενώ με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' (άρθρα 42–47) ρυθμίζονται διάφορα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Συγκεκριμένως, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α', μεταξύ άλλων, επανακαθορίζεται η διοικητική διάρθρωση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, η οποία εφεξής συγκροτείται από την Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθηνών, τις Περιφερειακές Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες και τις Τοπικές Ιατροδικαστικές Υπηρεσίες, και παρέχεται εξουσιοδότηση για τον επανακαθορισμό της έδρας, της διοικητικής διάρθρωσης και της κατά τόπον αρμοδιότητας των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών καθώς και για τη σύσταση, κατάργηση και συγχώνευση Περιφερειακών και Τοπικών Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών με προεδρικό διάταγμα (άρθρο 1). Καθορίζεται η αρμοδιότητα των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών για τη διενέργεια ιατροδικαστικών πράξεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνο-

νται οι ψυχιατρικές πραγματογνωμοσύνες, ενώ προβλέπεται η δυνατότητα διενέργειας των εν λόγω ιατροδικαστικών πράξεων, υπό τις αυτές προϋποθέσεις, από τα εργαστήρια Ιατροδικαστικής και Τοξικολογικής των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων αποκλειστικώς από μέλη του Διδακτικού – Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), καθώς και η κατ' εξαίρεση διενέργειά τους από άλλες Υπηρεσίες ή φορείς (άρθρο 2). Επανακαθορίζονται οι οργανικές θέσεις του προσωπικού της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας κατά κατηγορίες και κλάδους και παρέχεται η δυνατότητα σύστασης, συγχώνευσης ή κατάργησης κατηγοριών, κλάδων ή ειδικοτήτων και θέσεων στην Ιατροδικαστική Υπηρεσία με προεδρικό διάταγμα (άρθρο 3). Καθορίζεται η διαδικασία πρόσληψης των ιατροδικαστών και των νεκροτόμων (άρθρο 4). Ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη βαθμολογική διάρθρωση των θέσεων ιατροδικαστών και την υπηρεσιακή τους εξέλιξη (άρθρο 5), τη διαδικασία επιλογής και τις αρμοδιότητες των προϊσταμένων των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών (άρθρο 6), θεσπίζεται απαγόρευση των μετατάξεων των ιατροδικαστών και των νεκροτόμων σε άλλη δημόσια υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (άρθρο 7), ενώ ως αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των πλημμελημάτων των ιατροδικαστών ορίζεται το Εφετείο (άρθρο 8). Τέλος, προβλέπεται η κατάρτιση κανονισμού λειτουργίας της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας με υπουργική απόφαση (άρθρο 9).

Στο Κεφάλαιο Β' του υπό ψήφιση Νοχ περιλαμβάνονται μέτρα για τη βελτίωση του σωφρονιστικού συστήματος. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ιδρύεται το Ειδικό Θεραπευτικό Κατάστημα «Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων» (άρθρο 11). Αυξάνονται οι οργανικές θέσεις του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης (άρθρο 12). Εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας τα Ειδικά Θεραπευτικά Καταστήματα του υπουργείου Δικαιοσύνης (άρθρο 13). Παρέχεται η δυνατότητα, κατά πρώτον, απόλυσης υπό όρους των καταδικασθέντων σε στερητική της ελευθερίας ποινή, η οποία έχει μετατραπεί σε χρηματική, ή σε χρηματική ποινή, την οποία όμως εκτίουν λόγω αδυναμίας καταβολής του ποσού της μετατροπής ή της χρηματικής ποινής, και, κατά δεύτερον, μετατροπής της ποινής της πενταετούς κάθειρξης σε χρηματική, ενώ αναστέλλεται η προθεσμία άσκησης ενδίκων μέσων κατά της καταδικαστικής απόφασης για τον χρόνο κατά τον οποίο εκκρεμεί η αίτηση του καταδικασθέντος για μετατροπή της ποινής (άρθρο 14). Επανακαθορίζεται η ελάχιστη ποσότητα κάρναβης που τεκμαίρεται μαχητά ότι προορίζεται για προσωπική χρήση αυτού που την κατέχει (άρθρο 15). Παρέχεται η δυνατότητα μετατροπής, για οποιοδήποτε έγκλημα πλην των εξαιρουμένων, της στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε σε μητέρα ανή-

λικου τέκνου, το οποίο δεν συμπλήρωσε το πέμπτο έτος, σε παροχή κοινωνικού εργάσιου (άρθρο 16). Ανασυγκροτείται το ειδικό υπηρεσιακό συμβούλιο των υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης και ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας του (άρθρο 17). Επιτρέπεται, με υπουργική απόφαση, χωρίς την προηγούμενη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, η απόσπαση προϊσταμένων και υπαλλήλων καταστημάτων κράτησης σε άλλο κατάστημα κράτησης (άρθρο 18). Ρυθμίζονται θέματα πλήρωσης θέσεων προϊσταμένων των καταστημάτων κράτησης (άρθρο 19). Τροποποιούνται διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα και προβλέπεται τρίτος τύπος γενικού καταστήματος κράτησης, όπου θα κρατούνται, χωρίς δυνατότητα επικοινωνίας με κρατούμενους άλλων κατηγοριών, κρατούμενοι οι οποίοι εκτίουν ποινή ισόβιας κάθειρξης ή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών και θεωρούνται ιδιαίτερα επικίνδυνοι για την ομαλή συμβίωση στα καταστήματα άλλου τύπου. Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα επίσκεψης των καταστημάτων κράτησης από τη διακομματική επιτροπή της Βουλής και τον Συνήγορο του Πολίτη, ρυθμίζεται η περίπτωση διαφωνίας του δικαστικού λειτουργού ως προέδρου του συμβουλίου φυλακής για τη χορήγηση άδειας σε κρατούμενο και θεσπίζεται ως ιδιαίτερο πειθαρχικό παράπτωμα για τον κρατούμενο η κατοχή και η χρήση κινητού τηλεφώνου (άρθρο 20). Επεκτείνεται και στους υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης η υποχρέωση ετήσιας υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης και προβλέπεται η παραπομπή των κρατούμενων – ασθενών σε δημόσια νοσοκομεία, εάν δεν είναι δυνατή η νοσηλεία τους σε αναρρωτήρια των καταστημάτων κράτησης (άρθρο 21). Παρέχεται η δυνατότητα διορισμού στο δημόσιο ενός στενού συγγενούς σωφρονιστικού υπαλλήλου και υπαλλήλου εξωτερικής φρούρησης καταστημάτων κράτησης, ο οποίος απεβίωσε ή κατέστη ανίκανος σε ποσοστό τουλάχιστον 67% συνεπεία τραυματισμού κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και ένεκα αυτής (άρθρο 22), και ρυθμίζονται ζητήματα επιλογής του προσωπικού των κλάδων εσωτερικής και εξωτερικής φρούρησης των καταστημάτων κράτησης (άρθρο 23).

Στο κεφάλαιο Γ' προβλέπονται μέτρα για τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης. Ειδικότερα, προτείνονται τροποποιήσεις των άρθρων 172 παρ. 2 ΠΚ (ελευθέρωση φυλακισμένου) και 173 παρ. 2 ΠΚ (απόδραση κρατούμενου), και εισάγεται νέα ποινική διάταξη, η οποία τιμωρεί την κατοχή και τη χρήση κινητού τηλεφώνου από υπάλληλο εντός της φυλακής καθώς και την προμήθεια σε κρατούμενο κινητού τηλεφώνου (άρθρο 24). Τροποποιούνται τα άρθρα 189, 308Α, 310 παρ. 1, 380 παρ. 1 και 382 ΠΚ, ώστε τα εγκλήματα της βιαιοπραγίας σε δημόσιες συναθροίσεις, της απρόκλητης σωματικής

βλάβης, της ληστείας και των διακεκριμένων περιπτώσεων της φθοράς ξένης ιδιοκτησίας να τιμωρούνται βαρύτερα, όταν τελούνται από δράστες οι οποίοι καλύπτουν ή αλλοιώνουν τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους (άρθρο 25). Περαιτέρω, συμπληρώνεται το άρθρο 105 ΠΚ για την περίπτωση της καταδίκης για ανθρωποκτονία από πρόθεση σε βάρος υπαλλήλου κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του, τροποποιείται το άρθρο 315 Α ΠΚ ώστε να περιλαμβάνει την απρόκλητη και την επικίνδυνη σωματική βλάβη κατά αστυνομικού, λιμενικού, πυροσβεστικού και υγειονομικού υπαλλήλου, και συμπληρώνεται το άρθρο 368 παρ.1 ΠΚ με την πρόβλεψη αυτεπάγγελτης άσκησης ποινικής δίωξης για εξύβριση, όταν η πράξη στρέφεται κατά αστυνομικού, λιμενικού, πυροσβεστικού και υγειονομικού υπαλλήλου και τελείται από άτομο με καλυμμένα ή αλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου του (άρθρο 26). Προτείνεται η υπαγωγή των κακουργημάτων των άρθρων 24 και 25 του παρόντος Νσχ, καθώς και των συναφών κακουργημάτων, στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, ακόμα και αν τιμωρούνται βαρύτερα, και τροποποιείται το άρθρο 136 ΚΠΔ, ώστε να προβλέπεται η δυνατότητα εκδίκασης υποθέσεων από το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει το κατάστημα κράτησης του κατηγορουμένου (άρθρο 27). Παρέχεται η δυνατότητα στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών του τόπου συλλήψεως να διατάσσει την αναβολή εκτέλεσης της ποινής για όσο χρονικό διάστημα είναι αναγκαίο για την καταβολή από τον συλληφθέντα του ποσού της εξαγοράς, όταν δεν λειτουργεί η αρμόδια προς είσπραξη δημόσια υπηρεσία (άρθρο 28). Προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 4 παρ. 1 ν. 2225/1994, ώστε η άρση του απορρήτου των επικοινωνιών να μπορεί να διενεργείται για το σύνολο των κακουργημάτων του ΠΚ και των κακουργημάτων που αφορούν στη λαθρομετανάστευση, προβλέπεται η παραπομπή με απευθείας κλήση των κακουργημάτων των άρθρων 173 παρ.1, 189 παρ. 3 και 380 ΠΚ στο ακροατήριο του τριμελούς εφετείου, και υπάγονται στην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου τα κακουργήματα που αναφέρονται στο άρθρο 7 ν. 3727/2008 με θύματα ανηλίκους (άρθρο 29).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, θέματα σχετικά με τη διαδικασία κοινοποίησης δικογράφων προς ιδιώτες σε περιπτώσεις εφέσεων, καθώς και σε περιπτώσεις αιτήσεων αναιρέσεως κατά αποφάσεων επί διαφορών οι οποίες αναφύονται κατά την εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη των αιρετών οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (άρθρο 30). Προβλέπεται η δυνατότητα συνέχισης της δίκης σε περίπτωση που η παύση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης οφείλεται στο ότι ήταν περιορισμένης ισχύος και στο ότι, μετά τη λήξη της, εκδόθηκε νεότερη πράξη όμοιου περιε-

χομένου ή στο ότι τροποποιήθηκε ή αντικαταστάθηκε με πράξη, η οποία είναι δυσμενής για τον αιτούντα (άρθρο 31). Εισάγονται νέες ρυθμίσεις που αφορούν τη διαδικασία συζήτησης στο ακροατήριο (άρθρο 32), ρυθμίζονται εκ νέου τα θέματα που αφορούν την απόρριψη ένδικων βοηθημάτων και μέσων, τα οποία είναι προφανώς απαράδεκτα ή αβάσιμα, και την παραπομπή στα αρμόδια δικαστήρια των υποθέσεων οι οποίες έχουν εισαχθεί στο ΣτΕ αναρμοδίως (άρθρο 33), καθώς και θέματα σχετικά με τις προβλεπόμενες κοινοποιήσεις σε περίπτωση υποβολής αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλόμενης πράξης και την έκδοση προσωρινής διαταγής εκτελέσεως (άρθρο 34). Επίσης, επανακαθορίζεται το κατώτατο χρηματικό όριο του αντικειμένου των διαφορών που εισάγονται παραδεκτώς ενώπιον του ΣτΕ σε σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, ενώ, όσον αφορά τις διοικητικές συμβάσεις, σε διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, και ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες δεν έχει εφαρμογή η συγκεκριμένη ρύθμιση (άρθρο 35).

Τέλος, με τις διατάξεις των Κεφαλαίων Ε΄ και ΣΤ΄ προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η αύξηση των οργανικών θέσεων των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά δύο (2) και καθορίζεται η αρμοδιότητα των Επιτρόπων που καταλαμβάνουν τις ως άνω νέες θέσεις για τον εντοπισμό και την αποτροπή φαινομένων κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, διαφθοράς και για την εν γένει διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης στα καταστήματα κράτησης (άρθρο 39). Θεσπίζεται η δυνατότητα πλήρωσης κενών θέσεων δικαστικών υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου με μετάταξη μόνιμων υπαλλήλων από άλλες δημόσιες υπηρεσίες και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διενέργειας των εν λόγω μετατάξεων (άρθρο 40). Προβλέπεται η υποχρεωτική μετάθεση των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι οποίοι υπηρετούν εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, μετά τη συμπλήρωση επτά (7) ετών στην υπηρεσία τους, και καθορίζεται η σχετική διαδικασία (άρθρο 41). Περαιτέρω, τροποποιούνται οι διατάξεις του «Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών», οι οποίες αφορούν την επιθεώρηση των δικαστικών λειτουργών, και ορίζεται ότι, εφεξής, σε επιθεώρηση υπόκεινται όλοι οι δικαστικοί λειτουργοί έως και τον βαθμό του εφέτη ή του αντεισαγγελέα εφετών. Όσον αφορά τους προέδρους εφετών και τους εισαγγελείς εφετών, προβλέπεται η δυνατότητα επιθεώρησής τους από τον πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης κατόπιν εντολής του Προέδρου του Αρείου Πάγου ή του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ή του Προέδρου του Συμβουλίου Επικρατείας, κατά περίπτωση (άρθρο 43).

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων του Νοσχ

1. Επί του άρθρου 2 παρ. 1

Για λόγους νοηματικής αρτιότητας και συνέχειας οι φράσεις του δεύτερου και του τρίτου εδαφίου της παρ. 1: «Οι ανωτέρω πράξεις δύνανται (...) από μέλη Διδακτικού-Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)» πρέπει να τοποθετηθούν μετά τη φράση «Οι ιατροδικαστικές υπηρεσίες (...) των ομωνύμων προς αυτές Εφετείων» .

2. Επί του άρθρου 20 παρ. 2

Στην παρ. 2 του υπό ψήφιση Νοσχ προστίθεται παράγραφος 7 στο άρθρο 52 του Σωφρονιστικού Κώδικα, δια της οποίας προβλέπεται ότι ο Συνήγορος του Πολίτη και η διακομματική επιτροπή της Βουλής για το σωφρονιστικό σύστημα επιτρέπεται να επισκέπτονται τα καταστήματα κράτησης. Ο ν. 3094/2003 (άρθρο 3 παρ. 1, 2) δεν εξαιρεί της αρμοδιότητας του Συνηγόρου τα σωφρονιστικά καταστήματα. Επομένως, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει δικαίωμα, με τα μέσα που προβλέπει ο ν. 3094/2003 στο άρθρο 4 παρ. 5 (π.χ. τη διενέργεια αυτοψιών), να διερευνά αναφορές των κρατούμενων κατά της διοίκησης των φυλακών, υπό την προϋπόθεση ότι ο κρατούμενος δεν έχει προσφύγει στον Εισαγγελέα – επόπτη ή στο δικαστήριο εκτέλεσης ποινών (Βλ. σχετικά, Α. Παπαδαμάκη, Οι διακριτοί ρόλοι του Εισαγγελέα και του Συνηγόρου του Πολίτη στη σωφρονιστική διαδικασία, Ποινική Δικαιοσύνη 2009, σελ. 319).

3. Επί του άρθρου 25 παρ.1

Δια της παρ. 1 του άρθρου 25 του υπό ψήφιση Νοσχ προβλέπεται ότι οι υποκινητές και εκείνοι που τέλεσαν βιαιοπραγίες συμμετέχοντας σε δημόσια συνάθροιση πλήθους, που με ενωμένες δυνάμεις διαπράττει βιαιοπραγίες εναντίον προσώπων ή πραγμάτων ή εισβάλλει παράνομα σε ξένα σπίτια, κατοικίες ή άλλα ακίνητα κτήματα, τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών αν τέλεσαν την πράξη τους με καλυμμένα ή αλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους. Συμφώνως, εξ άλλου, προς τις παρ. 2 και 5 του άρθρου 25 του υπό ψήφιση Νοσχ, η απρόκλητη σωματική βλάβη και οι διακεκριμένες φθορές ξένης ιδιοκτησίας, διατηρώντας τον πλημμεληματικό τους χαρακτήρα, τιμωρούνται βαρύτερα, όταν ο δράστης τελεί την πράξη με καλυμμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου του. Σημειωτέον ότι η έννοια της βιαιοπραγίας καλύπτει και τις επιθετικές ενέργειες κακοποίησης ανθρώπων ή πραγμάτων που δεν φθάνουν στο σημείο να προκαλέσουν απλή σωματική βλάβη ή φθορά ξένης ιδιοκτησίας (Μανωλεδάκης, ΣυστΕρΠοινΚ, ά. 189, αρ.

9). Συνεπώς, τιμωρείται ως κακούργημα η τέλεση βιαιοπραγιών από συμμετέχοντα σε πλήθος που έχει συναθροισθεί δημόσια και, με ενωμένες δυνάμεις, διαπράττει βιαιοπραγίες εναντίον προσώπων ή πραγμάτων ή εισβάλλει παράνομα σε ξένα σπίτια, κατοικίες ή άλλα ακίνητα κτήματα, αν ο δράστης έχει καλύψει ή αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά του, και όταν η συμπεριφορά του δράστη συνιστά επιθετική ενέργεια κακοποίησης ανθρώπων ή πραγμάτων που δεν έφθασε στο σημείο να προκαλέσει απλή σωματική βλάβη ή φθορά ξένης ιδιοκτησίας, ενώ η απρόκλητη σωματική βλάβη ή η απρόκλητη φθορά ξένης ιδιοκτησίας, όταν τελείται από δράστη που έχει καλύψει ή αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά του προσώπου του, αποτελεί πλημμέλημα.

4. Επί του άρθρου 29 παρ.1

Η προτεινόμενη αντικατάσταση του άρθρου 4 παρ. 1 περ. α' του ν. 2225/1994 (Φ.Ε.Κ. Α' 121/1994), εκτελεστικού του άρθρου 19 του Συντάγματος, τελεί, ενδεχομένως, και όταν αποτελεί τροποποίηση μεμονωμένης ρύθμισης, υπό την επιφύλαξη της διαδικασίας του άρθρου 72 παρ.1 του Συντάγματος.

Σημειώνεται, εξ άλλου, ότι η παρ.1 του άρθρου 4 του ν. 2225/1994 αναφέρεται στα ιδιαίτερος σοβαρά εγκλήματα, για τη διακρίβωση των οποίων η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο. Κριτήριο για την υπαγωγή ενός εγκλήματος στην έννοια του ιδιαίτερος σοβαρού θα μπορούσε να αποτελεί, πέραν το είδους και του ύψους της απειλούμενης ποινής, και το έννομο αγαθό το οποίο αυτό προσβάλλει, καθώς και η ένταση και η έκταση της προσβολής.

5. Επί του άρθρου 35 παρ. 1

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου επανακαθορίζεται το κατώτατο χρηματικό όριο του αντικειμένου των διαφορών οι οποίες εισάγονται παραδεκτώς ενώπιον του ΣτΕ σε σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, ενώ, όσον αφορά τις διοικητικές συμβάσεις, σε διακόσιες χιλιάδες (200.000). Τα ως άνω ποσά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με π.δ. το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης μετά από γνώμη της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Περαιτέρω, ορίζεται ότι αίτηση αναίρεσεως με αντικείμενο κατώτερο των ανωτέρω ποσών, κατ' εξαίρεση, ασκείται παραδεκτώς όταν προβάλλεται από τον διάδικο με συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο δικόγραφο της αιτήσεως αναίρεσεως, ότι η επίλυση της διαφοράς έχει για αυτόν ευρύτερες οικονομικές ή δημοσιονομικές επιπτώσεις που δικαιολογούν την άσκηση της αίτησης ή όταν με αυτήν τίθεται σπουδαίο νομικό ζήτημα ή υφίσταται αντίθεση της αναιρεσιβαλλόμενης α-

πόφασης προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανώτατου δικαστηρίου ή προς άλλες αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων. Η ως άνω ρύθμιση δεν έχει εφαρμογή επί αιτήσεων αναιρέσεως κατά αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται επί προσφυγών ουσίας, εφόσον αφορούν περιοδικές παροχές ή αφορούν στη θεμελίωση του δικαιώματος σε σύνταξη ή εφάπαξ παροχή.

Σημειώνεται ότι με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιούνται οι σχετικές διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Φ.Ε.Κ. Α΄ 8/1989), όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους από τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 36 του ν. 2721/1999 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 112/1999) και το άρθρο 5 του ν. 2944/2001 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 222/2001), με το οποίο ορίστηκε ως κατώτατο χρηματικό όριο του αντικειμένου των διαφορών οι οποίες εισάγονται παραδεκτώς ενώπιον του ΣΤΕ το ποσό των δύο εκατομμυρίων δραχμών (2.000.000 δρχ.).

Σχετικώς έχει κριθεί (ΣΤΕ 3190/2002. Βλ. και ΣΤΕ 2547/2008, ΣΤΕ 3449/2007, ΣΤΕ 491/2006) ότι «οι διατάξεις αυτές, με τις οποίες επιβάλλεται περιορισμός στην άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας συναρτώμενος προς το χρηματικό αντικείμενο της διαφοράς, δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι αντίκεινται στη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος που κατοχυρώνει το δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια ούτε στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών ή του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου στη σύμβαση αυτή Πρωτοκόλλου, που έχουν κυρωθεί με το ν.δ. 53/1974 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 256), τα οποία εγγυώνται, αντίστοιχα, το δικαίωμα σε μία δίκαιη δίκη και το δικαίωμα για σεβασμό της περιουσίας. Και τούτο, διότι από τις διατάξεις αυτές δεν αποκλείεται, εν όψει μάλιστα των ορισμών των παραγράφων 1 εδαφ. β΄ (νέο) και 4 του άρθρου 95 του Συντάγματος, η θέσπιση, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, δικονομικών προϋποθέσεων για την άσκηση της αιτήσεως αναιρέσεως, όπως είναι το ύψος του αμφισβητούμενου ποσού της διαφοράς, εφ' όσον υφίσταται τελεσίδικη κρίση των δικαστηρίων της ουσίας, ενώ, εξ άλλου, στα πλαίσια της συγκεκριμένης ρυθμίσεως προβλέπεται και άρση του σχετικού περιορισμού όταν η επίλυση της διαφοράς έχει ευρύτερες οικονομικές επιπτώσεις για τον αναιρεσιόντα (πρβλ. ΣΤΕ 3937/2000 Ολομ., 2214/1997 Ολομ., Ε.Δ.Δ.Α. Brualla Gomez de la Torre, αποφ. 19.12.1997)». [Βλ. σχετικώς και Δ. Ράϊκο, «Επιτάχυνση της Διοικητικής Δίκης και "ΔΙΗΘΗΣΗ" στο πεδίο των ένδικων μέσων», ΔΔΙΚΗ 2004, σελ. 1162 – 1165].

6. Επί του άρθρου 40 παρ. 1 και 2

Με τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται η δυνατότητα πλήρωσης κενών θέσεων δικαστικών υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου με μετάταξη μόνιμων υπαλλήλων από άλλες δημόσιες υπηρεσίες και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διενέργειάς τους. Ως προϋπόθεση για τη διενέργεια των εν λόγω μετατάξεων, μεταξύ άλλων, τίθεται ανώτατο όριο ηλικίας για τους μετατασσομένους το 45ο έτος.

Σχετικώς σημειώνεται ότι με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (L 303 της 02/12/2000, σ. 0016 – 0022), η οποία ενσωματώθηκε στην έννομη τάξη της χώρας μας με τον ν. 3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» (Φ.Ε.Κ. Α΄ 16), εισάγεται γενικός κανόνας για την απαγόρευση οποιασδήποτε άμεσης ή έμμεσης διάκρισης στην απασχόληση, μεταξύ άλλων και λόγω ηλικίας.

Η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τους όρους πρόσβασης στην απασχόληση, την αυτοαπασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, συμπεριλαμβανομένων των προαγωγών, καθώς και τις εργασιακές συνθήκες και τους όρους απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών (άρθρο 3).

Κατά παρέκκλιση των ανωτέρω, συμφώνως προς το άρθρο 6 της οδηγίας, «τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι η λόγω ηλικίας διαφορετική μεταχείριση δεν συνιστά διάκριση εφόσον δικαιολογείται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου αντικειμενικά και λογικά από έναν θεμιτό στόχο, ιδίως δε από θεμιτούς στόχους της πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, και εφόσον τα μέσα επίτευξης του στόχου αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία. Αυτή η διαφορετική μεταχείριση μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει: α) την καθιέρωση ειδικών συνθηκών για την πρόσβαση στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, για την απασχόληση και την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων απόλυσης και αμοιβής, για τους νέους, τους ηλικιωμένους και τους εργαζομένους που συντηρούν άλλα πρόσωπα, προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη ή να εξασφαλίζεται η προστασία τους, β) τον καθορισμό ελάχιστων όρων ηλικίας, επαγγελματικής εμπειρίας ή αρχαιότητας στην α-

πασχόληση για την πρόσβαση στην απασχόληση ή σε ορισμένα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την απασχόληση, γ) τον καθορισμό ανώτατου ορίου ηλικίας για την πρόσληψη, με βάση την απαιτούμενη κατάρτιση για τη συγκεκριμένη θέση εργασίας ή την ανάγκη εύλογης περιόδου απασχόλησης πριν από τη συνταξιοδότηση».

Περαιτέρω, συμφώνως προς το άρθρο 4 της Οδηγίας, η πρόβλεψη ορίου ηλικίας δεν συνιστά διάκριση όταν, λόγω της φύσης των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή του πλαισίου εντός του οποίου αυτές διεξάγονται, αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση, εφόσον ο στόχος είναι θεμιτός και η προϋπόθεση είναι ανάλογη. (Βλ. σχετικώς, Γ. Καρούζο, «Η εφαρμογή του ν. 2643/98 για την αναγκαστική πρόσληψη προσώπων ειδικών κατηγοριών υπό το φως της οδηγίας 2000/78/ΕΚ», ΦΟΡΕΠΙΘ 2004/1999, σελ. 1999-2003).

Ενόψει των ανωτέρω, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμη σαφέστερη διευκρίνιση του θεμιτού στόχου της προτεινόμενης ρύθμισης.

Αθήνα, 22 Ιουνίου 2009

Οι Εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επιστημονική Συνεργάτις

Δημήτρης Βασιλείου

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Επ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Αν. Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών